

**Deputat în Parlamentul
Republicii Moldova**

**Biroul Permanent
al Parlamentului Republicii Moldova**

În conformitate cu prevederile art. 73 din Constituția Republicii Moldova și art. 47 din Regulamentul Parlamentului, se înaintează cu titlu de inițiativă legislativă proiectul de lege pentru modificarea unor acte normative.

Anexă:

1. Proiectul de lege;
2. Nota informativă.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova

LEGE

pentru modificarea unor acte normative

În vederea asigurării dezvoltării infrastructurii de bază la nivel regional, în special la capitolul administrației publice locale de nivelul I, respectiv acordării cetățenilor Republicii Moldova a condițiilor vitale de trai,

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Art. I. – La art. 2 lit. b) din Legea fondului rutier nr. 720/1996 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 64-66 din 01.04.2004 art. 352), textul „50%” se substituie cu textul „25%”.

Art. II. – La art. 12 alin. (2) din Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003 (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova nr. 384-395 din 12.10.2018 art. 612), textul „Transferurile cu destinație specială stipulate la alin. (1) lit. b) din prezentul articol pentru bugetele locale de nivelul întâi, inclusiv pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău, sunt calculate și distribuite proporțional numărului populației din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective, în baza datelor oficiale existente la momentul calculării acestora, în cuantumul de 50% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, aprobat în legea anuală a bugetului de stat, și se vor utiliza exclusiv pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor.” se substituie cu textul „Transferurile cu destinație specială stipulate la alin. (1) lit. b) din prezentul articol pentru bugetele locale de nivelul întâi, inclusiv pentru bugetele municipale Bălți și Chișinău, sunt calculate și distribuite proporțional numărului populației din teritoriul unității administrativ-teritoriale respective, în baza datelor oficiale existente la momentul calculării acestora, în cuantumul de 75% din volumul total al taxei pentru folosirea drumurilor de către autovehiculele înmatriculate în Republica Moldova, aprobat în legea anuală a bugetului de stat, și se vor utiliza pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor, infrastructura de aprovizionare cu apă și sistem de canalizare, cea energetică (aprovizionare cu gaz, iluminare stradală) sau alte proiecte comunitare de dezvoltare a infrastructurii, în consultare cu populația locală.”.

Art. III. – Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova nr. 438/2006 se modifică după cum urmează:

1. La art. 5 alin. (6), se introduce o nouă lit. i) cu următorul cuprins:

„a¹) prezintă anual, până la 31 martie a anului următor, în plenumul Parlamentului, raportul de implementare a Strategiei naționale de dezvoltare

regională, în special informația privind proiectele aprobate, în derulare și finalizate, finanțate din sursele Fondului Național de Dezvoltare Regională.

2. La art. 6:

a) alin. (2) va avea următorul cuprins:

„(2) Volumul Fondului se aprobă prin legea anuală a bugetului de stat, care va reprezenta, cel puțin, 3% din veniturile aprobate ale bugetului de stat pe anul respectiv, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație.”.

b) alin. (5) va avea următorul cuprins:

„(5¹) Mijloacele Fondului se alocă în mod prioritar zonelor defavorizate din regiunile de dezvoltare și obiectivului de dezvoltare a infrastructurii regionale (drumuri, aprovizionare cu apă, sistem de canalizare, asigurare cu gaze naturale, servicii publice, comunicații, etc.), în special la nivelul administrației publice locale de nivelul I (sate).”.

Art. IV. – Dispoziții finale și tranzitorii

(1) Prezenta lege intră în vigoare la data de 1 ianuarie 2021.

(2) Guvernul, în decurs de 30 de zile, de la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova a prezentei legi, va adopta actele normative necesare executării acesteia.

(3) Guvernul va ajusta proiectul de lege privind politica-bugetar fiscală pentru anul 2021 și proiectul legii bugetului de stat pentru anul 2021 în corespundere cu prevederile prezentei legi.

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

NOTA INFORMATIVĂ

la proiectul de Lege pentru modificarea unor acte normative

1. Denumirea autorului și, după caz, a participanților la elaborarea proiectului

Prezentul proiect de lege este elaborat și înregistrat de către deputații grupului parlamentar PRO MOLDOVA.

2. Condițiile ce au impus elaborarea proiectului de act normativ și finalitățile urmărite

Din punct de vedere economic, dezvoltarea infrastructurii reprezintă una dintre cele mai importante componente ce contribuie la competitivitatea unui stat, ceea ce înseamnă că infrastructura este unul dintre factorii cheie care determină nivelul de productivitate al unei țări. În aceeași ordine de idei, nivelul de dezvoltare a infrastructurii și a condițiilor de infrastructură oferite de o economie reprezintă informația primară pentru un agent economic (local sau străin) pentru a lua decizia de a investi sau nu, respectiv a crea locuri de muncă sau nu în localitatea respectivă.

Din punct de vedere social, infrastructura, cuprinzând rețeaua de drumuri, conexiune la serviciile de alimentație cu apă și canalizare, gaze naturale, electricitate, iluminare stradală, ș.a., reprezintă baza sau pachetul social de bază pe care statul este obligat să ofere cetățenilor săi.

Cu toate acestea, în secolul XXI, care pune accent pe dezvoltare, inovații, tehnologii avansate, sute de sate din Republica Moldova nu sunt racordate și mii de locuitori nu au acces la utilitățile publice vitale.

Conform datelor Biroului Național de Statistică disponibile pentru anul 2018, la capitolul dotării gospodăriilor cu principalele utilități, situația se prezintă după cum urmează:

- **Apă caldă – doar 56,4% din gospodării sunt dotate cu apă caldă**, după cum urmează:
 - Regiunea nord – 39.2% (cu 17.2% mai puțin decât valoarea pe țară);
 - Regiunea centru – 48.2% (cu 8.2% mai puțin decât valoarea pe țară);
 - Municipiul Chișinău – 88.5% (cu 32.1% mai mult decât valoarea pe țară);
 - Regiunea sud – 54.8% (cu 1.6% mai puțin decât valoarea pe țară);
- **Gaze din rețea – doar 58.5% din gospodării sunt conectate la gaz**, după cum urmează:
 - Regiunea nord – 40% (cu 18.5% mai puțin decât valoarea pe țară);
 - Regiunea centru – 46.9% (cu 11.6% mai puțin decât valoarea pe țară);
 - Municipiul Chișinău – 88.7% (cu 30.2% mai mult decât valoarea pe țară);
 - Regiunea sud – 66.6% (cu 8.1% mai puțin decât valoarea pe țară);
- **Sistem centralizat de canalizare – doar 35.8% din gospodării sunt conectate la rețeaua de canalizare**, după cum urmează:
 - Regiunea nord – 23.2% (cu 12.6% mai puțin decât valoarea pe țară);

- Regiunea centru – 17.4% (cu 18.4% mai puțin decât valoarea pe țară);
- Municipiul Chișinău – 88.7% (cu 52.9% mai mult decât valoarea pe țară);
- Regiunea sud – 15.6% (cu 20.2% mai puțin decât valoarea pe țară).

Astfel, pe motivul imposibilității oferirii de terenuri racordate la utilități publice de bază Republica Moldova continuă să piardă investiții străine directe, precum și pe motivul lipsei condițiilor de trai vitale, statul continuă să piardă proprii cetățeni, care aleg inițial să își schimbe locul de trai spre orașe mai mari (centre raionale, capitală) și ulterior, fie din start, să imigreze peste hotare.

Luând în considerare cele expuse, grupul parlamentar PRO-Moldova prezintă proiectul de lege ce are drept scop să intervină pe o serie de acte normative, în rezultatul cărora, dezvoltarea infrastructurii, în special la nivelul satelor (administrația publică locală de nivelul I), va deveni o prioritate la nivel național și obligație la nivel de legislație, indiferent de factorul politic și schimbările frecvente a executivului.

Astfel, prezentul proiect vine să aducă modificări la:

- Legea fondului rutier nr. 720 nr. 720/1995;
- Legea privind finanțele publice locale nr. 397/2003; și
- Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova nr. 438/2006.

Cu privire la modificările propuse la Legea fondului rutier și Legea privind finanțele publice locale:

Actualmente, toate veniturile obținute din achitarea taxei de folosire a drumurilor, percepută de la posesorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova sunt alocate în proporție de 50% în Fondul rutier (în corespundere cu art. 2 lit. b) din Legea fondului rutier), iar celelalte 50% sunt transferate cu destinație specială către bugetele locale de nivelul I pentru a fi folosite exclusiv pentru infrastructura drumurilor comunale și a străzilor.

Atestăm că mijloacele financiare din Fondul rutier, astăzi, este folosit de către Guvern în special pentru implementarea programului „Drumuri bune”. Cheltuielile pentru programul în cauză reprezintă peste 1 miliard de lei și este implementat exclusiv de către instituțiile publice centrale fără ca unitățile administrativ-teritoriale de gradul I să poată decide anume care străzi necesită a fi reparate și/sau construite. Astfel, se constată că factorul politic la nivel central dirijează unilateral toate proiectele de dezvoltare de nivel local, ceea ce contravine principiilor de autonomie administrativă, statuate la nivel internațional, și presează reprezentanții autorităților publice locale aproape să cerșească de la factorul politic proiecte de dezvoltare locale.

În același timp, 50% din taxa de folosire a drumurilor sunt transferate direct către autoritățile publice locale pentru reparația drumurilor, astfel încât administrația locală singură decide în ce proiecte de infrastructură a drumurilor să investească. Este de

menționat că 50% din taxa de folosire a drumurilor constituie aproximativ 400 milioane de lei anual.

Prin proiectul de lege în cauză, se propune ca încă 25% din taxa de folosire a drumurilor să fie repartizată prin transferuri cu destinație specială direct către autoritățile publice locale de nivelul I, astfel încât ele singure să decidă ce obiecte de infrastructură necesită investiții financiare. În acest sens, se propune diminuarea sursei Fondului rutier, care este constituit încă din 4 surse de finanțare și redistribuirea acestora 25% (aproximativ 200 mln. lei) către autoritățile publice locale de nivelul I, în corespundere cu numărul de populație înregistrat în unitatea administrativ-teritorială.

Cu privire la modificările propuse la Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova:

Actualmente, Fondul de Dezvoltare Regională reprezintă instrumentul principal pentru finanțarea proiectelor și programelor de dezvoltare a infrastructurii regionale (drumuri, aprovizionare cu apă și canalizare, asigurare cu gaze naturale, comunicații, etc.), cuantumul căruia este de 1% din veniturile bugetului de stat, aprobat prin Legea bugetului de stat pentru anul respectiv.

Conform mecanismului Fondului de Dezvoltare Regională, autoritățile publice locale de nivelul I și II prezintă Agenției de Dezvoltare Regională respectivă proiectele sale, fiind ulterior direcționate către Ministerul Agriculturii, Dezvoltării Regionale și Mediului, care, la rândul său, le prezintă spre aprobare Consiliului Național pentru Dezvoltare Regională.

Conform datelor publice disponibile pe paginile web a Agențiilor de Dezvoltare Regională se constată că 1% alocat (220 000,0 mii de lei în anul 2019 și 220 000,0 mii de lei în anul 2020) din bugetul de stat este absolut insuficient, reieșind din numărul impunător de mic de proiecte implementate și în curs de implementare din aceste surse:

- Agenția de Dezvoltare Regională Nord – 12 proiecte (5 proiecte aferente infrastructurii)
- Agenția de Dezvoltare Regională Centru – 22 proiecte (10 proiecte aferente infrastructurii)
- Agenția de Dezvoltare Regională Sud – 3 proiecte (3 proiecte aferente infrastructurii)
- Agenția de Dezvoltare Regională Găgăuzia – 2 proiecte (0 proiecte aferente infrastructurii).

Reieșind din datele prezentate, prin prezentul proiect de lege se propune de a stabili expres în lege și a majora cuantumul resurselor din bugetul de stat alocate în Fondul Național de Dezvoltare Regională de la 1% (stabilit de Guvern) la minim obligatoriu de 3%.

În aceeași ordine de idei, luând în considerare necesitatea stringentă de a dezvolta satele din Republica Moldova, se propune de a stabili expres în lege direcționarea priorității a

fondurilor către dezvoltare a infrastructurii regionale (drumuri, aprovizionare cu apă, sistem de canalizare, asigurare cu gaze naturale, servicii publice, comunicații etc.), în special la nivelul administrației publice locale de nivelul I (sate).

În cele din urmă, reieșind din prioritatea dezvoltării satelor din Republica Moldova urmărită de prezentul proiect de lege, se propune mandatarea Consiliului Național de Dezvoltare Regională de a raporta anual/semestrial rezultatele obținute la capitolul dezvoltării infrastructurii la nivel regional, cu accent pe sate.

3. Descrierea gradului de compatibilitate pentru proiectele care au ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene

Prezentul proiect de lege nu are ca scop armonizarea legislației naționale cu legislația Uniunii Europene.

4. Principalele prevederi ale proiectului și evidențierea elementelor noi

Prin prezentul proiect de lege se propune modificarea Legii fondului rutier, prin diminuarea cu 25% a surselor de finanțare a Fondului și redistribuirea diferenței de 25% către autoritățile publice locale de nivelul I, pentru dezvoltarea și implementarea proiectelor de reparație și construcție a drumurilor locale. Corespunzător, la Legea privind finanțele publice locale, art. 12 alin. (2) se ajustează cota de transferuri de destinație specială de la 50% la 75%, ceea ce va permite administrarea de către unitățile administrativ teritoriale de nivelul I a unei sume mai mari pentru mentenanța și construcția drumurilor.

Luând în considerare că Hotărârea Guvernului nr. 127/2008 cu privire la măsurile de realizare a Legii privind dezvoltarea regională în Republica Moldova nr. 438/2006 la pct. 7 alin. a) prevede că Fondul pentru dezvoltarea regională se formează din 1% din veniturile aprobate ale bugetului de stat pe anul respectiv, cu excepția veniturilor cu destinație specială prevăzute de legislație, se propune introducerea unei prevederi asemănătoare la art. 6 alin. (2) din Legea privind dezvoltarea regională în Republica Moldova nr. 438/2006 cu indicarea a cuantumului de minim 3% din veniturile aprobate, cu excepția similară, pentru minim a tripla sursele financiare ale Fondului din bugetul de stat, astfel, pentru a asigura posibilitatea implementării a mai multor proiecte de infrastructură.

În același timp, alin. (5) din același articol se prezintă în redacție nouă, prin atribuirea la prioritățile distribuirii mijloacelor Fondului și a obiectivului de dezvoltare a infrastructurii regionale (drumuri, aprovizionare cu apă, sistem de canalizare, asigurare cu gaze naturale, servicii publice, comunicații etc.), proiectele fiind axate în special pe necesitățile unităților administrativ-teritoriale de nivelul I- sate. Astfel, în cadrul administrării Fondului va trebui să se ia în calcul atât necesitatea dezvoltării zonelor defavorizate din regiunile de dezvoltare, cât și necesitățile de obiecte de infrastructură enumerate supra.

Adițional, Consiliul responsabilă de implementarea Strategiei naționale va fi obligată să prezinte rapoarte în plenul Parlamentului privind implementarea Strategiei, axându-se în rapoarte, în special, pe proiectele aprobate, în derulare și finalizate, astfel încât deputații în Parlament să aibă posibilitatea să monitorizeze direct activitatea acestei autorități, ceea ce va putea spori eficiența activității autorității.

5. Fundamentarea economică-financiară

Modificările propuse la Legea privind finanțele publice locale și Legea fondului rutier nu necesită cheltuieli adiționale din bugetul de stat, ci presupun o redistribuire a surselor financiare din achitarea taxei de folosire a drumurilor percepută de la posesorii de vehicule înmatriculate în Republica Moldova.

Modificările se propune să intre în vigoare la 1 ianuarie 2021, ceea ce presupune că Guvernul va racorda atât politica bugetar-fiscală, cât și legea bugetului de stat pentru anul 2021 la prevederile prezentului proiect de lege. În același timp, proiectul nu presupune o diminuare a veniturilor, ci presupune o redistribuire a acestora, astfel încât infrastructura autorităților publice locale de nivelul întâi, să se bucure de o finanțare mai consistentă.

Deputați în Parlamentul Republicii Moldova